

- 100 Vzbrsté v Bologni Fabbri iz koreninja?
Še kdaj Faënza Fósco Bernardina
rodí, blag brst iz revnega rastlinja?
- 103 Ne čudi se, Toskanec! Iz spomina
solzé mi vró na Gvidona da Prati
in sorojaka, d'Azzo Ugolina,
- 106 na Fridrika Tignosa z njéga svati,
na hiši Anastagi, Traversari,
(brez dedičev jimà je žalovati!)
- 109 na góspe, viteze ... kàk rod je stari
trpel, se bíl za čast, ljubezen zvesto ...
zdaj grda samopašnost srca kvaril!
- 112 O Brettinoro, grad moj, rodno mesto,
kaj še stojiš? Saj šla ti je družina,
ž njo mnogi, da ne vdrè se v greh jim pesto.
- 115 O prav, da Bagnacavallo je brez sina;
da Castrocar pa, Conio gradiča
ták .rod plodita, kriva sta zločina.
- 118 Prav bo, če s smrtjo starega hudiča
Paganov rod izmrè; a zgodovine
o njem nikdar ne bo brez pege priča.
- 121 Ne boj se, Fantolin mi Ugoline,
da tvoje ti imé še kdo oblatí,
saj konec je izrodkov rodovine!
- 124 Pa pustí me, Toskanec, ker jokati
se hoče zdaj mi bolj ko govoriti;
ták stísnila bolest me je nad brati.«
- 127 Da greva dalje, morala čutiti
duhá sta draga; ker sta kar molčala,
sem sklepal, pot da prava mora biti.
- 130 Ko dalje sva idoč samà ostala,
je kakor strela, ki skoz zrak se vije,
beseda proti nama privršala:
- 133 »K d o r k o l i m e b o v i d e l, m e u b i j e !«
in dalje je bežala, kot bi beglo
grmenje, ki skoz mrak oblakov rije.
- 136 Pa komaj da ušesu je odleglo,
čuj, drugič je ták strašno zabučalo,
kot z bliskom bi grmenje se razleglo.
- 139 »A g l a v r a j a z s e m, s p r e m e n j e n a v
s k a l o !«
Stopiti sem nazaj velel koraku,
ker k pevcu se priviti me je gnalo.
- 142 Ko tiho spet povsod je bilo v zraku,
poet mi dé: »Te trde uzde raba
vodila pot bi potniku-zemljaku;
- 145 al vam vse bolj trnkà diši pač vaba,
ki stari vas sovrag z njo k sebi vleče;
preslab vestí je klic, uzdá preslaba.
- 148 Nebó vas vabi, v krogu se vrteče,
kažoč vam svoje večne lepotije,
al vam okó zre v tla, tam se plazeče;
- 151 zato Vsevidni s kaznimi vas bije.«
(Nadaljevanje v prihodnjem letniku.)

Drvarji.

J. Pahor.

»Poskusila bova, morda le pojde.«

Strmšek, visok, širokopleč mož, se je sklonil počasi, kakor je bila počasna njegova beseda. Potisnil je oklešček pod deblo, ki je težko ležalo v travi, ter ga prevalil pomočniku na drog. Drog se je polagoma dvígal, Strmšek je z okleščkom pridržaval; naravnala sta deblo k žlebu in skupno potisnila dalje.

»Dve morava!«

Prevalila sta še drugo, dvignila, naravnala in potisnila. Ko je bilo storjeno, je stopil mladenič k zaježeni vodi in jo izpustil, da se je sunkom vrgla čez debli. Zašumelo in brizgnilo je vseokrog žleba, žleb sam pa se je peneč naglo polnil.

»Pojdi še do dna, France!« je svetoval Strmšek; potem se je obrnil navzgor med smreke, kjer je izgínil v temno senco.

France je vzel dolg drog s kavljem na koncu, zganil deblo, ki ga je voda dvignila in potegnila s seboj, in je za njim splavil še drugo. Ozrl se je za odhajajočim: solnce, drobno in belo kot silen

ogenj, se je pripelo nad vršič najvišje smreke. Polno je valovila voda v žlebu in svetlo curljala na vseh krajih iz njega, debli pa sta se nesli dalje navzdol, vedno nižje po široki zarezi. Včasi med kamenjem, včasi skozi goščo, obsijano s solčno lučjo, in kmalu zopet sredi najvišjih dreves. Če se je deblo ustavilo, se je voda vanj zaježila in ga dvignila ali pa ga je zganil drog, dokler ju ni naposled v dnu prevzel potok, ju zasukal in pahnil v sredo pen in med toke, ki so vršeli z vso silo čez čeri in sipine.

S hitrim, prožnim korakom se je vrnil France iz globeli. Da ne bo dohitel Strmška, je sicer vedel, ker se je žleb vil daleč po ovinku, toda hotel ni, da bi predolgo čakali nanj. A ko je prišel vroč in žareč v obraz že blizu pod vrh, kjer so imeli skupno delo, je kmalu spoznal, da ne bo pozen. Skozi posekano jaso je opazil Tineta, ki je slonel z levo nogo na podrti smreki, v desnici mu je počivala sekira. Brisal si je z laktom obraz, nato pa vrgel glavo nazaj, nastavil upognjeno levo dlan k ustom in zaklical.

»Hej, hoj!« je preskakoval odmev od zapada proti vzhodu, nad valom gozda, se prekotalil v zareze hudournika in v dole ter se metal zopet nazaj iz hladu in mraka, podoben nemirnemu duhu, ki išče počitka.

»Hej, hoj!« se je zopet ponovil klic in odmeval stotero od zapada proti vzhodu. Tine je poslušal kakor prvič, zrl nekaj časa pozorno čez goličavo pred seboj, potem pa vrgel sekiro v travo in stopil, vidno nevoljen, z dolgimi, trdimi koraki izmed vejvja na plano.

»Ni še kosila,« je pomislil France in je umeril hojo.

Ko je prišel na vrh, ni bilo Strmška. Tine je ležal v travi na komolcih, golorok in z visoko vzvihanimi rokavi; gledal je v drobno zrcalce ter si gladil močne brke. Bele brazgotine, dobljene pri drvarškem delu, so se kazale tupatam na rokah.

»Ali ga še ni?« je vprašal France začuden in se ozrl okrog.

»Koga?«

»Strmška!«

Tine ni odgovoril. Le zrcalo je spravil in pogledal na nebo. Gozd je bil čisto tih, počival je svoj poldanški počitek. Samo dvoje slabotnih sekir je nekje daleč udarjalo počasi in zadrževaje ter rahlo vznemirjalo jasni, negibni zrak nad planino. Iz globočine od vzhoda se je komaj slišno vzpenjal zadnji odmev nizkega zvonovega glasu.

Tudi Strmšek je prihajal. Sekiro pod pazduho, glavo za znamenje upognjeno, s počasnim, enakomernim korakom iz smeri, kjer je bila soteska.

»Kaj si že nazaj?« se je začudil Francetu. »Mlad si in čvrst!«

»Ali ste bili nad sotesko?« je vprašal mladenič. »Kako bo?«

»Zadnjih debel še ni, druga pa leže trdno kot prej.«

Strmšek je spustil sekiro, se zagledal za trenutek v bleščeče bele vrhove gorâ, ki so rasle v ozadju planin, in je potem sedel na deblo. Ujel je daljno drhtenje zvona, snel klobuk, se prekrižal in uglobil v mir, ki je bil vseokrog.

Ko je zopet dvignil glavo, se je zganiła goščava na parobju in iz nje se je izvilo visoko, razžarjeno dekle kostanjevih las in rjavih oči, Strmškova hči. Troje pogledov se je uprlo vanjo, ko je prihajala s smehljajem, dasi zasopla in utrujena. Vonj gozda je prihajal z njo, njegov mladi, sveži dih.

»Zakaj se mi nisi odzvala?« je vprašal Tine nestrpno. »Klical sem te prej.«

»Pot je strma in meni se je mudilo,« je odgovorila in je dalje pripravljala za kosilo.

»Lahko bi se!«

Ulovil je njeno roko, pa mu jo je dobrovoljno izvila.

»Ne moti me, še tako sem poznal!«

»Kako se otresaš!«

Posedli so s podvitimi nogami v travo okrog sklede in jedli s slastjo ljudi, ki so opravili težko delo. Kadar so podirali smreke, je bilo delo tudi dokaj nevarno; vrvi so sicer dobro služile, a so bile skoro vedno prekratke. Zato so morale biti oči toliko bolj na preži in telo pripravljeno, da se spretno izpodvije in huščne še pravočasno v stran. Če so klestili veje, je oživel ves gozd; od vseh strani, iz teme goščav in izgubljenih rup je odgovarjalo, zdaj kratko in odločno, zdaj zopet tišje in zategnjeno, kot bi se vsi duhovi šume sešli in ugovarjali možem, njih rušenju in podiranju.

Toda drvarji niso čuli ugovorov. Množina vej je zrastle v nasipe, debela so se pomikala k vodi. Tudi to delo ni bilo lahko. Težki les ni hotel biti poslušen, uhajal je po mehkih, spolzkih rebreh, drvarji so se morali boriti ž njim. Ko pa so bila debela zbrana, tedaj so položili žleb, dovolj trden, da ga ni voda razmajala, primerno nagnjen, da niso močni toki ubežali, in prav ukrivljen, koder se je planinski potoček sam zavijal. Izvršili so vse na oči, a s toliko spretnostjo, da bi tudi z natančnimi merili in pripravami ne mogli bolje pogoditi strmca.

Gozd pa je spreminjal svoj obraz. Iz tal so rastle skale, okrog njih so se vrstile zelene planote. Le tu pa tam je še samevalo drobno drevce, ki je prvič pogledalo v solnce. Koder so prej temnele vlažne sence, je sedaj zaplamtel gorak svit, in ko so ga drvarji zapazili, so se vzdignili ter pomaknili dalje. —

Strmškova hči je nekaj časa opazovala trojico pri jedi, pripravljena, da jim postreže, če bi bila potreba; potem se je obrnila in stopila par korakov v stran, odkoder je prihajal močan šum. Tine je porabil priložnost, dosegel skrivaj štorž ter ga vrgel za njo; takoj se je zopet potuhnil in hitel jesti. Dekle se je obrnilo in ga nekoliko časa motrilo z nasmeškom; vedela je, da je on vrgel.

»Ali šumi v soteski?« je vprašala.

»Voda je narastla, nocoj je lilo,« je odgovoril France.

Strmšek je odložil žlico, dasi je bilo še dobrčko jedi, ter si odrezal kruha.

»Najejta se!« je svetoval, »čaka nas trdo delo!«

Ozrl se je naokrog, sedel na bližnje deblo ter si počasi natlačil tobaka. Potegnil je nekaterekrat, položil eno nogo čez drugo, nato pa polglásno zamrmral. Hči, ki ga je opazovala od strani, je sedla

k njemu, pogladila mu zmršene lase in hotela vedeti, kaj mu ni po volji.

»Nič mi ne diši!« je odgovoril oče obotavlja je in pokazal pipo, ki jo je bil vzel iz ust.

Toda hčere to ni pomirilo. Sklonila se je ter mu gledala v oči.

»Morate mi povedati, kaj Vam je!«

»Kaj vem!« je odgovoril in obraz se mu je zjasnil. »Najbrže nič!«

»Počitka sem potreben,« je dostavil koj potem, segel z grčavo desnico, polno obronkov, prask in udarcev, dobljenih tekom dolgoletnega dela v planinah, po jopič, ga zvil za zglavje in legel v bližnjo senco.

Ko sta mladeniča použila kosilo, je dekle pospravilo posodo v košek, ki ga pa naenkrat ni imela s čim pogrnuti: beli prtič, ki je ležal prej v travi, je bil izginil.

»Kdo ga je vzel?« je hotelo vedeti dekle v počasnem, očetovem načinu govorjenja. Smejala sta se oba in se šalila, če ga ni morda izmaknil dimek, nagajivi gozdni duh, ter se dala preiskovati.

»Ti si ga skrill!« je prijelo dekle Tineta, ki se je toliko bolj zabaval, kolikor se je zdelo, da je Zora nevoljnija. Dražil jo je, dokler ni mahoma prekinila razgovora z njim in vprašala Franceta, kakšno delo imajo popoldne.

»Debla moramo splaviti iz soteske, kjer so se zagozdila. Dobro bi bilo, da bi šla v dveh, pa nas je premalo, dva morata ostati zgoraj.«

Tine je zopet podražil s prtom, pa Zora mu ni odgovorila. Ko je videl, da je v živem razgovoru s Francetom, je vstal brez besede in šel na drugo stran, kjer je legel v senco ob grmovju.

France in Zora sta ostala sama in njun pogovor je postal čisto tih.

»Nič še ne vem, kako sta se s Tinetom pobotala!« je sprožilo dekle.

»Pobotala? Kako to misliš?«

»Saj sta prijatelja, ali ne?« je rekla Zora in mu gledala v modre oči kot bi mu hotela braniti, da bi ne odgovoril neugodno. »Saj je pozabljeno?«

France je molčal in gledal predse v grmovje.

»Sicer bi ne delala skupaj! Prijela sem ga bila, pa se je izgovarjal, da je bil pijan.«

»Še predpoldne,« jo je prekinil France, »me je pod mlajem sovražno meril. Zdelo se mi je, da išče prepira.«

»Ni mogoče, saj ga je bilo pozneje sram.«

»Lahko ga je! Tako močan, pa me napade za hrbtom! Iz obraza v obraz si ni upal! Veš zakaj? Navadno sem se mu izvil, če sva se merila kdaj v šali. Neokreten je, čeprav ima težko roko.«

»Zorka!« se je oglasil vabljivo Tine sredi Francetovih besed.

Oba sta se ozrla v ono stran, odkoder je prihajal rahli klic. Tine je ležal na hrbtu, z rokama pod glavo, oči uprte v nebo. Ko ni več izpregovoril, je France nadaljeval še bolj tiho:

»Zvečer se je zgodilo, v gostilni, to je res; a prijel me je od zadaj in vrgel vznak, ko ni nihče pričakoval. Kako bi bilo, da ga niso pahnili ven, ne vem.«

»In sta si vendar zopet dobra?«

»Popolnoma pozabiti je težko. Pa v meni se prav tako hitro poleže, kakor vzkupim.«

»Zorka!« je zopet poklical Tine, glasneje in nestrpno, a še vedno z neko nežnostjo.

»Kaj je?« se je odzvalo dekle.

Tine ni nič odgovoril.

»Tja moraš!« je pokazal France z glavo. Zdelo se mu je, da se Zora ne more odločiti.

»Torej te ni prosil odpuščanja?« je vprašala resno in važno.

»Ah, odpuščanja me ne bo prosil,« je odgovoril kratko.

»Klical te je,« je še dostavil. »Ali ne slišiš?«

Zopet ga je pogledala pozorno, kakor bi tehtala njegovo opazko. Nekaj je bilo v tem opominu in vendar ni bilo osti. Tudi France bi šel lahko ležat v senco, tudi on je bil truden, a ni nič kazal, da bi hotel počivati. Videla je, da čaka njenega odgovora in da pazi na njene besede.

»Kaj zato, če me kliče?« je odgovorila in ni umaknila pogleda z njegovega obraza.

»Hud bo!« se je nasmejal belih zob, dasi pri-tajeno, in je pogledal okrog, kako bi se mogel la-godneje zlekniti po travi.

»Včasi vidim tudi jaz nekoliko v prihodnost,« se je še namuznil. »Daj mi roko, pa ti bom prerokoval srečo!«

Njena roka je počivala z odprto dlanjo v naročju. Hitro jo je umaknila.

»Ti ne vidiš ničesar!« ga je zavrnila ter se kljubovalno zazrla v njegove vesele oči.

»Pa veš ti,« je vprašal France nenadno, kot bi se trenutno spomnil nečesa skoro pozabljenega, »veš, zakaj me je vrgel?«

»Kako naj vem, kaj imata vidva!«

Čutila je, kako je zardela, pa se je hitro obrnila v stran, kjer je ležal oče.

»Ničesar nisva imela,« je odgovoril obotavlja je, »vsaj jaz ne vem ničesar!«

»Samo mislim si!« je še dostavil.

Utihnili sta trenutek in trenutek je bilo v obeh neko razglasje.

»Zora!«

Tine je poklical odločno, se obrnil proti njima in podprl glavo z levico.

Dekle se je dvignilo in začelo zbirati suho smrečje. V sencu se je zganil nje oče in zamrmral.

»Sem pojdi!« se je oglasil po kratkem presledku prejšnji glas z jezo. »Sem le, ali ne slišiš!«

»Kaj? Kaj pa ji hočeš? Kdo si ti?« je posegel sedaj oče vmes, počasi, a besede so bile kakor pribite. Dvignil se je nekoliko.

»Saj še počivati ni mogoče! Kaj pa ji ti ukažeš, dokler je pod mojo streho?«

Tine je molčal in zrl srdito predse, Strmšek pa je zopet legel; le njegove besede so ostale trde in odločne v zraku.

Preteklo je četrť ure, ne da bi kdo izpregovoril. France se je pomaknil nekoliko višje v senco, dekleta je nabiralo suhljad. Ko je zopet nesla na kup, je Tine vstal ter ji prinesel prtič, ki ga je imel skritega. Nasmehljala se je ter pogrnila posodo.

Tine je hotel zopet v svojo senco, ko ga je Zora tiho pridržala.

»Kdo gre ponavadi v sotesko?«

»Oče.«

Pomislila je.

»In vidva nikdar?«

»Če bi njega ne bilo!«

»Kdo bo šel pa danes?«

Tinetu se je zasvetilo v očeh.

»Jaz že ne!«

»Pa če bi te prosila?«

»In zakaj?«

»Bojim se, da ni očetu danes prav dobro,« je odgovorila.

Tine se je hotel obrniti.

»Zato te prosim!« je nadaljevalo dekleta.

»Pa ko ga drugega prosi!«

Odgovoril je odločno in šel leč.

Dekle je zopet nekoliko pomišljalo; potem je skočila za Tinetom ter ga prijela za roko.

»Tine, saj pojdeš!«

Tine je trdovratno molčal.

»Še ljubši mi boš...«

Tine je molčal.

»Obljubiš?«

»Ne!«

Odgovoril je tako trdo, da je obstala. Samo zrla je za njim, ko je legel ter ji obrnil hrbet, ne da bi je še kaj pogledal.

Užaljena je šla počasi med drevje, se naslonila ob deblo in s težavo zadrževala solze. Ko se je premagala, je začela zopet polagoma zbirati suhljad ter jo znašati na kup. Sence so se nagnile s

severa na vzhod, toda solnce je še s polno močjo grelo zelene jase in dolblo luč v gozdne sence. Zrak je bil svetel in tih, le od soteske semkaj je včasih zavel hlad z glasnejšim šumom ter se izgubil dalje v smreke. Takrat so se trave zganile z vonjem in izmed njih se je poševno dvignilo dvoje metuljev.

Butara je bila znizana in Zora je opazila, da je oče vstal. Solnce mu je pravilo, da je minil čas počitka. Hitro je bila pri njem in hotela vedeti, če je kaj zaspal.

»Kako bi, ko pa ne daste miru!«

Nič očitanja ni bilo v njegovih besedah.

»Skrbi me, da niste prav zdravi!«

»A kaj!« se je branil. »Malo omotice davi, kdo bi na to gledal!«

»Ali ne morete dela v soteski opraviti jutri ali kak drug dan? Saj bi bilo vseeno!«

»Danes moramo!«

Hči je ugovarjala, češ, da bo jutri naliv vode ponehal in da bo delo lažje.

»Imamo še mnogo splaviti in je bolje, da delamo, dokler je dovolj vode.«

»Toda Vi ne smete v sotesko!«

Oče se je nasmehljajal.

»Še nikdar nisem bil, kaj? Kdo pa pojde namesto mene?«

Nato je poklical Franceta in Tineta ter jima naročil, kaj naj vzameta k soteski, kamor se je odpravil tudi sam, z bremenom vrvi na rami. Zora je opazila, da je butara, ki jo je prej znizala, trdno povezana, toda nič ni mislila na to, da bi se odpravila ž njo v dolino. Hotela je biti s trojico pri njih delu v soteski.

Med planoto, na kateri so delali, in hribom, ki se je zložno pel na vzhodu navzgor, se je vila soteska. Ni bila povsod enako ozka in skalnata, toda divja je bila povsod. Močne vode gorskega potoka so jo zasekale tekom vekov globoko kot prepad; splale so zemljo, razklestile skalovje navpično navzdol ter se metale v dnu jezne in razpenjene čez katarakte, kot bi hotele izpodkopati planino in jo vreči s seboj v nižavo. Kadar je šla čez gore nevihta, takrat je spodaj v soteski odmevala njena sila; izdivjala se je popolnoma šele v dveh, treh dneh. Takrat so drvarji naplavili po žlebovih najtežjih debel in voda se je poigravala ž njimi, izpodnašala jih ter spuščala drugo čez drugo navzdol, dokler niso daleč nekje mirno zaplavala v širokih, počasnih tokih.

Ko so došli na mesto, kjer je bila soteska najozja in so se običajno in tudi danes zagozdila debela, je France poiskal kamenit pomol, previdno legel in pogledal v globočino. Troje močnih debel, uprtih po-

ševno navzgor v žlebove skal, je povprek zapiralo ožino na dnu; na drugi strani so bila čela v vodi, toda gotovo tudi močno zajedena v skale, dasi ni bilo mogoče videti spričo vrtincev in penastih grebenov. Pod onimi tremi so se nakupičila druga debela posebno tam, kjer so moleli konci iz vode navzgor; silila so skozi, toda bila so preveč prepletana, da bi mogla dalje. Zdelo se je, da se je ustalilo med njimi tudi ono dvoje debel, ki sta ju tik pred poldnevom splavila s Strmškom z namenom, da morda oviro porušita in potisneta dalje. Toda ovira je bila najbrže močnejše in trdneje zajedena, kot sta si mislila. Nezdržno so navaljevale vode in valovile čez debela, vršele in kipele, toda ovira je kljubovala in se ni zganila. In nikjer ni bilo v dnu soteske skale, kamor bi se dalo stopiti pri delu; povsod le temni toki, ki so se zasekali toliko globlje, kolikor ožja, kolikor bolj utesnjena je bila struga.

Ko je stopil France zopet k ostalim, je Strmšek že imel koncem debele vrvi navezan in čvrsto pritrjen kos deske, ki naj bi služil kot sedalo. Tine si je dal opravila z dolgim drogom, kateremu je pritrjal železno kljuko. Strmšek je bil kmalu gotov, spustil je konec s sedalom po rebri in ovil vrv krog macesnovega debela, ki je stalo vrh soteske. Nato si je pričvrstil čevlje in za trenutek obsedel, kot bi nečesa pričakoval. Hči je porabila priliko in stopila bližje.

»Oče, ne hodite Vi, prosim Vas!«

»Ni vsak za to delo!« je odgovoril. »Spretnega je treba in močnega!«

Dekle se je ozrlo v Tineta in ga prosilo z očmi. Nekaj trenutkov so molčali.

»Ni vsak!« je izpregovoril Strmšek ter se vzdignil. Hči je skočila k njemu in ga prijela za roko.

»Ne hodite, oče!«

»Kdo pa pojde namesto mene, vprašam?« jo je zavrnil oče in stopil do sekire. France je pogledal dekle, ki je stalo malodušno in pobito, za hip se mu je pojavila pred očmi soteska, globoka in nevarna, val krvi se mu je dvignil k srcu.

»Jaz grem!« se je odločil in tiho vzradoščene dekletove oči so ga objele.

»Daj mi drog!« se je obrnil k Tinetu, si zataknil sekiro za pas in se privezal pod pazduhama k vrvi, pripravljeni za spuščanje v sotesko.

»Glej, da kaj opraviš!« je izpregovoril ta ter meril Francetovo vitko, skoro šibko postavo. Stopil je nekaj korakov višje, sedel za macesen, si ovil vrv okrog roke, z nogama pa iskal, kje bi se krepko uprl v tla.

»Tudi pogum mora biti!« je poudaril počasi Strmšek.

Dekletov topli pogled je še vedno počival na Francetu in Tine je to videl. Ni pričakoval tolike drznosti pri fantu, ki je bil mlajši kot on.

»Menite, da ga nimam?« je vprašal. Čulo se je kot izzivanje.

»Bogve!« je odgovoril Strmšek kakor mimogrede in se obrnil k Francetu. Pravil mu je še enkrat, kako stoje debela in kako naj se jih loti, ter določil, kako naj jim daje z žvižgi znamenja.

Nato je sedel, se uprl z obema nogama v tla in čvrsto prijel za vrv. France je šel previdno po strmini, zatem prijel tudi on z obema rokama vrv, jo naravnal v vdolbino, zarezano v kamen tekom let, sedel in se začel polagoma, obrnjen s hrbtom proti prepadu in upiraje se z nogama ob steno, skoro navpično, spuščati navzdol. Hitro je izginil pod skalnim robom in močno napeta vrv je počasi lezla za njim. Izpod nog se mu je včasih odkrilo drobno kamenjce, včasih se je izvil mah in se spustil v globino. Francetu je bilo nad sotesko vroče, dasi si je med delom razpel srajco; komaj pa se je spustil pod vrh, že mu je objela sveža vlaga ves život, hlad mu je dahnil v prsi in obraz. Spodaj v dnu je padala voda s tako silo, da je velo kakor veter iz globočine.

France je premeril prostor z očmi in je rezko zažvižgal. Ko se je vrv ustavila, se je zasukal, uprl z nogama ob steno, kjer se je kazal droben rob, prijel z desnico trdno za vrv, se nagnil in poskušal najti z drogom, ki ga je imel v levici, del debela, ki je bilo zagozdeno v vodi pod njim. Posrečilo se mu je, toda deblo se ni dalo premakniti, ko ga je potiskal navzdol in skušal potem s kljuko dvigniti. Poskušal je z drugim, pa je bilo prav tako trdno zajedeno. Ko se je medtem rešilo deblo izmed skal, se zagnalo in udarilo ob oviro, je poskusil zopet, sunil, dvigal, a brez uspeha; debela so bila nepremična.

Vzravnal se je, počival nekoliko in potem dvakrat zažvižgal.

Zgoraj sta Strmšek in Tine vrv počasi odvila, jo previdno spustila nižje in na žvižg zopet postala. Istočasno je stopila Zora na rob soteske, odkoder je upala videti v globočino. Opazovala je vrv, kako se je vila čez skalo, toda Franceta ni mogla uzreti; skrival ga je skalnat pomol. Le soteska je bila pred njo, šumna in globoka, da je troje šibkih smrek, ki so nekje doli rastle ob strani struge, segalo komaj do polovice strmih, ostrorobih skal, podobnih dvema silnima, nepreloknima zidovoma, ki se vijeta vedno dalje drug ob drugem.

France je uprl svoj drog od strani kot vzvod med debli. Posrečilo se mu je, da je splavil dvoje tanjših, toda glavna ovira je bila še vedno enako čvrsto zagozdena v skalovje. Šum vode in hlad sta mu bila sedaj čisto blizu in včasih mu je brizgnilo drobne rose v obraz in po obleki.

Ker je bil drog prešibek, je vzel sekiro, potisnil med dve debli in skušal dvigniti. Zdelo se mu je, da se je nekaj zganilo, zato je potisnil zopet. Pahnil je nato z vso silo in čutil, da se je les nekoliko vdal. Čutil pa je tudi, da je roka slabela, da je bila prešibka za to delo. Spravil je sekiro za pas in počakal. Z rokavom si je otrl čelo, kjer so mu polzele potne kapljice ob obrvih navzdol. Počival je še nekaj minut, nato je prijel z obema rokama za vrv, se uprl z nogama ob deblo, se dvignil in ga skušal premakniti s težo svojega telesa. Nenadoma se je hlod vdal, France je zdrknil na sedalo, desno nogo mu je objela mrzla voda. V istem trenutku je začutil nad členkom silen pritisk, noga je bila uklejnena med dvema težkima hlodoma, ki sta se za spoznanje odmikala, ko je pritisnil potok z vso silo. Skušal je nogo osvoboditi, a je bila kakor v kleščah; zagozdil je sekiro med debli, toda težkega lesa ni mogel zganiti.

Voda se je podila po soteski, brizgala dež in peno ter padala v naplavljeni jez. Njen pritisk se je čutil: France je že imel nogo krčevito stegnjeno, a tudi vrv, na kateri je visel, je bila poševno napeta.

Razpalil ga je žgoč ogenj. V hrbtu se je užigal, v rokah, v glavi. Teža hloda je bila neznosna, množina vode ga je silila dalje, dalje, in iz nje je vršal leden hlad ter grozil, da pokoplje v svojem neurju in med lesom in kamenjem vse, kar je zablodilo v območje soteskinih globin.

Vrv je bila vse bolj napeta in mladenič se je zbal, da mora zdaj zdaj kje počiti in se pretrgati. Ozrl se je navzgor; lep, živomoder trak neba se je vil nad sotesko, miren, topel trak nad divjimi vodami globeli. In zgoraj je solnce, čisto in belo, in sta dva — bliskoma mu je preletelo možgane — močnejša kot on, zgoraj je Zora, podobna svežemu dihu mladega gozda, in vsi trije morda še slutijo ne, kako je z njim ta trenutek.

Zavpil je iz polnih prsi, pa glas se je ubijal med skalami in tonil v hrupnem vršenju vode. Poklical je zopet z vsem glasom, ki je prišel navzgor le še kot slaboten odmev.

Dekle se je zganilo in se spogledalo z očetom. Še malo so čakali, ker niso vedeli, kaj se godi. Le slutili so.

»Na pomoč kliče,« je izpregovorila Zora z glasom, v katerem je bila bojazen in nestrpnost.

S plašnimi očmi je zrla v Tineta, kot bi pričakovala od njega nečesa velikega in nenavadnega. Toda ta je še vedno sedel uprt z nogama v tla in v rokah vrv; zganil je z rameni, a odgovoril ni. Dvoje minut je prešlo.

Oče je prisluškoval pozorno in zdelo se je zopet, da se je izvil iz šuma soteske slaboten klic.

»Kaj mu ne bo šel nihče na pomoč?« je vprašalo dekle hlastno in razburjeno; obraz ji je bil bel kot papir.

»Ali ga bosta pustila, da utone?«

Nekaj težkega je hotela očitati, a je naenkrat spoznala, da ne sme izgubiti niti trenutka. Skočila je k vrvi, ki je ležala na rebri, ter privezala na koncu s tresočimi se prsti močan oklešček.

»Tine!«

Skoro kriknila je.

Tine pa je ostal na svojem mestu in čim bolj vznemirjena je bila Zora, tem bolj je rastla v njem trdovratnost.

»Ali ne greš?« ga je vprašal odločno Strmšek. Ko ni dobil odgovora, mu je vzel iz rok vrv, jo ovil okrog macesna, naglo zavezal in dosegel ono, ki jo je bilo pripravilo dekle.

»Primita!« je še ukazal in skoro hitel po strmini navzdol k skalnatemu robu. Tu je pa naenkrat obstal, trije zaporedni žvižgi so se začuli iz soteske.

Spodaj se je France v borbi zopet spomnil sekire in takoj začel sekati hlod pod nogo. Iveri so odletale, voda je pljuskala, njemu pa se je vžigala kri. Hitel je, kolikor je mogel, in ni čutil nič trudnosti, pregнал jo je strah, ki je naraščal z vsakim trenutkom.

Soteska se je začela jasnit, toda on ni videl ničesar. Bela svetloba se je z visokih skalnih vrhov hitro spuščala navzdol, objela tri smreke, ki so trenutno oživele, segla do vode, jo pobarvala belo in modro ter se mavrično prelivala v nešteti šopih gosto pršečega dežja. Ničesar ni opazil, le začutil je sredi dela, kot bi se gornje deblo zganilo. Pomaknilo se je res nekoliko dalje in istočasno pritisnilo nogo z ogromno silo. France je zakričal, izpustil sekiro in stisnil oči v trenutni nezavesti. V tem je deblo zdrknilo in žgoči tok bolečine skozi vse telo je za znamenje popustil; toda še vse mišice so drhte. Noga je bila osvobodjena, a je visela zlomljena v piščali.

Zgoraj so žvižge razumeli in vrv se je začela počasi dvigati. Francetu se je stemnilo pred očmi in omotičavost je grozila, da ga zdaj zdaj potegne v dno. Misli so se mu v glavi bledle, le to je vedel jasno, da mora iz soteske. S strašnim trudom se je dvigal čez skalni pomol, in ko je naposled dosegel

rob, so ga morali dvigniti kot otroka in izmučenega položiti v travo. Noga je pomalem krvavela na več mestih, kjer je bila pretisnjena. K sreči ni bilo mišičje raztrgano, le oster rob kosti je silil pod kožo navzgor, če se je noga zganila. Mladenič je stiskal zobe in obraz mu je zalival pot.

»Čevelj je treba razrezati!« je izpregovoril Strmšek, vzal nož in takoj pričel z delom. Hči je prijela nogo ter jo trdno držala. Toda posel je bil zamuden: če se je noga le zganila, je France težko vzdihnil.

Tine je stal ob strani in opazoval zdaj tovariša, zdaj zopet dekle.

»Kako si se ponesrečil?« je vprašal, ko se mu je zdelo, da je Francetu nekoliko odleglo.

»Nogo mi je uklenilo.«

Videlo se je, da mu je težko govoriti.

»Zakaj mi niste prišli na pomoč?« je dostavil potem. »Ali niste slišali, ko sem klical?«

»Oče se je pripravil, pa je bilo že prepozno,« je odgovorila Zora.

Za trenutek je začutil Tine v sebi očitek. Morda bi tovariša obvaroval nesreče, če bi šel takoj na pomoč, ko ga je Zora prosila. Ko pa se je domislil vse njene prijaznosti do tega lepega fanta, se je zopet zakrknilo v njem. Odvezal je vrvi, jih zvil skupaj in odnesel.

Zapazil je, da gre dekle za njim, zato je pri-držal korak, pripravljen na trda očitanja, toda s sklepom, da se z Zoro poravna. Čutil je, da je prišlo nekaj med njiju po njegovi krivdi. Videl pa je hitro, da je njegovo računanje zgrešeno. Zora je šla po posodo z vodo, ki je bila skrita pred solncem v dnu gostega grma. Ujel je mimogrede le njen pogled in zdelo se mu je, da mu je tuj, kot še nikdar ne.

Z grenkim občutkom se je mešala jeza v njem, ko se je vračal k soteski. Zora je klečala ob Francetu in ga podpirala v hrbtu in ramenih, da je lahko pil. Ko je zopet legel, mu je dekle kakor

otroku pogladilo čelo, kjer so se bili sprijeli potni lasje. Dvoje modrih oči jo je hvaležno pogledalo.

»Najbolje bi bilo, da bi zdravnik že tukaj gori naravnal nogo!« je izpregovoril Strmšek, ki je imel v spominu podobno nesrečo. »In nosila so potrebno.«

Zora je prevezala s prtičem Francetovo nogo, kjer je krvavela, in je poprosila očeta, naj poišče dvoje vej, da ne bo solnce žgalo bolnika, ter se dvignila.

»V vili bom prosila, naj nemudoma telefonirajo!«

Oče je pokimal, ona je še enkrat pogledala Franceta, nato pa odhitela in se ni ozrla v Tineta, ki jo je opazoval v vsaki kretnji. Kakor sta se hitro in enostavno dogovorila z očetom, tako naglo je izginila med smrekami, ki so se spuščale s planine navzdol. Iz vsega njenega vedenja je Tine razumel, da je ne vodi le skrb, kako bi rešila prijatelju nogo; še trenutek je omahoval, potem je začutil z močjo, da se godi nekaj, kar je važno tudi zanj. Skočil je pokonci in zaklical.

»Zorka!« je zaklical ponovno in odmev je preskakoval skozi goščavo od zapada proti vzhodu, se kotalil v globeli, se prebijal skozi sotesko in zopet vračal. Toda odgovora ni bilo.

Tine je planil med smreke in hitel navzdol, ne da bi gledal, kam stopa. Vejevje se je umikalo in udarjalo, smreke so bežale.

Postal je in zaklical z vsem glasom. Nihče se mu ni odzval.

Še enkrat se je spustil navzdol, pa le malo korakov. Potem se je obrnil in vračal navzgor, poln misli.

Počasi je šel in se ustavil pod vrhom med smrekami.

Zora je rastla pred njim, tiha, razumna in nežna. Samo njene oči so bile motne in zasenčene, kot bi tonile v večerni dalji.

